

Az elektronikus kapcsolattartás szabályai egyes bírósági eljárásokban

A törvényhozás a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.), valamint egyéb eljárásjogi és igazságügyi törvények módosításáról szóló 2015. évi CLXXX. törvény elfogadásával az eljárások gyorsítása érdekében meghatározott bírósági eljárásokban és meghatározott felek részére kötelezővé tette az elektronikus kapcsolattartást. A törvény által megállapított rendelkezések alapján az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó szabályok már 2016. január 1-től hatályosak, de az elektronikus ügyintézésre való kötelezettséget előíró rendelkezéseket csak 2016. július 1. napjától induló perekben kellett alkalmazni.

Ugyanakkor az elektronikus kapcsolattartás – mint lehetőség – 2013. január 1-óta biztosított a törvényszék előtti eljárásokban, illetve 2015. január 1-től már valamennyi bíróságon.

Jelen cikk célja, hogy a bíróságokkal történő elektronikus kapcsolattartás szabályairól általános áttekintést nyújtson a polgári és közigazgatási perekben részes felek számára.

I. Az elektronikus kapcsolattartás általános szabályai

1. Az elektronikus kapcsolattartás választásának lehetősége

A Pp. 394/B. §-a és 397/H. § értelmében 2016. január 1-étől bármely, még az ezt megelőzően indult és folyamatban lévő polgári peres eljárásokban megilleti a felet az a jog, hogy a papír alapú kapcsolattartás helyett az elektronikus pervitelt válassza. A választás azon polgári eljárásokban nem lehetséges, amely eljárásra vonatkozó törvény nem tartalmaz kifejezett utalást a Pp. elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó szabályainak alkalmazására (pl.: végrehajtási nemperes eljárások)

Az elektronikus kapcsolattartásra tehát a folyamatban lévő perekben is, a per bármely szakaszában áttérhet a fél, így akár a perorvoslati eljárásokban (fellebbezés, felülvizsgálat, perújítás) is élhet ezzel a lehetőséggel. A folyamatban lévő ügyben az átállás érdekében csupán egy beadványt kell a – az informatikai követelményeknek megfelelően – elektronikusan előterjeszteni a bíróságon. Ez a

vállalás a másik félre természetesen nem hat ki, tehát a másik fél, felek ettől függetlenül továbbra is papír alapon kommunikálhatnak a bírósággal, ha számukra egyébként nem kötelező az elektronikus kapcsolattartás.

Az elektronikus út választása azonban nem csak az adott beadványra, hanem az egész peres eljárásra, annak minden szakaszára vonatkozik, tehát ezt követően a fél ebben az ügyben már kizárólag elektronikusan kap választ a bíróságtól, és a további beadványok, okirati bizonyítékok előterjesztése is csak elektronikusan történhet a részéről. A vállalást követően csak abban az esetben állhat át a perben az adott fél a papír alapú kommunikációra, ha nem jogi képviselővel jár el, és az erről szóló beadványában valószínűsíti, hogy körülményeiben bekövetkezett változás miatt az elektronikus úton történő eljárás aránytalan megterhelést jelentene számára. Ha a bíróság a fél ezen kérelmét nem tartja megalapozottnak, akkor a kérelmet végzésel elutasítja, így a fél a továbbiakban is köteles az elektronikus kapcsolattartásra. Ezen felül jogutódlás esetén a perbe lépő, jogi képviselő nélküli jogutódra szintén nem hat ki a jogelőd elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó vállalása, tehát a jogutód szintén választhat a kapcsolattartási módok között.

2. Az elektronikus kapcsolattartás mint kötelezettség

A Pp. 394/C. § -a a kötelező elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza, tehát ez a § határozza meg, hogy mely ügyekben és mely felek esetén kötelező a beadványok elektronikus benyújtása.

2.1. Kötelező elektronikus kapcsolattartással érintett ügyek

A Pp. 394/C. § (1) bekezdése alapján a 2016. július 1. napján, vagy azt követően induló polgári peres eljárásokban kötelező az elektronikus kapcsolattartás, egyéb polgári eljárásokban viszont csak akkor, ha az adott eljárásra vonatkozó törvény ezt kifejezetten előírja.

A jogszabályban megjelölt dátum fő szabály szerint a keresetlevél benyújtására vonatkozik, tehát ha a keresetlevelet 2016. július 1. napját megelőzően postára adták, úgy

a per jogerős lezárásáig, de még a rendkívüli perorvoslatok esetén sem kötelező a feleknek a bírósággal elektronikusan kapcsolatot tartani. Ettől eltérően a fizetési meghagyásos eljárásból perré alakult eljárásoknál a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem benyújtása, a jegyző birtokvédelmi eljárásban meghozott határozataival szembeni kereset esetében pedig az eljárás megindulásának, és nem a perré alakulás vagy a határozattal szembeni kereset benyújtásának időpontja az irányadó. Ez a szabály irányadó a 2016. július 1. napján, vagy azt követően kezdeményezett felszámolási eljárásokra is, tehát ezen időponttól felszámolás iránti kérelem kizárólag elektronikusan terjeszthető elő. Emellett a közigazgatási perekre is eltérő hatályba léptető rendelkezések vonatkoznak, erre azonban később részletesen kitérek.

A szabályozás tehát kifejezetten a polgári peres eljárásokra vonatkozik, a nemperes eljárások tekintetében csak akkor van mód és egyben kötelezettség az elektronikus ügyintézésre, ha az adott nemperes eljárásra vonatkozó törvény kifejezetten előírja az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó Pp. szabályok alkalmazását. Így például a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Csődtv.) 6. § (5) bekezdése alapján csőd és felszámolási eljárásokban kötelező a Pp. elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó szabályainak alkalmazása, míg a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényen (Vht.) alapuló nemperes eljárásokban nincs elektronikus kommunikáció. Emellett a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (Ctv.) szerinti eljárásokban – bár itt is biztosított az elektronikus ügyintézés – fő szabály szerint nem a Pp., hanem a Ctv. elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó szabályait kell alkalmazni, azonban a Ctv. a törvényességi felügyeleti eljárásokban a Pp. 394/B. § (2), (6), (8) és (9) bekezdése, valamint 394/E. §-a szerinti elektronikus kommunikációra vonatkozó szabályainak megfelelő alkalmazását írja elő. Ezen példák jól mutatják, hogy minden esetben a konkrét eljárásra vonatkozó szabályozás alapján ítélt meg, hogy az adott eljárásban van-e lehetőség/kötelezettség a Pp. szerinti elektronikus

kapcsolattartásra, és ha igen, azt melyik jogszabály biztosítja.

A fentiek mellett megjegyzem, hogy a kötelező elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezések tekintetében már a hatályba lépéssel kapcsolatban is felmerültek a fentiekől eltérő jogértelmezések. Így például több felszámolási eljárásban előfordult, hogy az eljáró bíróság a felszámoló intézkedésével szemben a 2016. július 1. napját követően előterjesztett kifogást új keresetként, új ügyet keletkeztető iratként értelmezte, noha maga a felszámolási eljárás már évek óta folyamatban volt. Az adott bírósági jogértelmezés szerint ugyanis a felszámolási eljárásban előterjesztett kifogást a bíróság úgy ügyként, új ügyszámon kezeli, amely ügyben az alap felszámolási ügytől függetlenül kell döntést hoznia. Ezen jogértelmezést követve egyes bíróságok a 2016. július 1-ét követően papír alapon előterjesztett kifogást idézés kibocsátása nélkül elutasították, arra való hivatkozással, hogy azt a fél a kötelező elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó szabályokkal szemben nem elektronikusan terjesztette elő. Az elutasító végzéssel szemben előterjesztett fellebbezés alapján eljáró másodfokú bíróság ugyanakkor nem osztotta ezt az érvelést, és döntéseiben azt rögzítette, hogy a kifogási eljárás nem tekinthető elkülönült, teljesen önálló, új bírósági nemperes eljárásnak, a kifogás jogintézménye célját és tartalmát tekintve is a felszámolási eljáráson belül annak részeként igénybe vehető jogvédelmi eszköz. E néhány esetet leszámítva az eddigi tapasztalatok szerint a bírósági gyakorlat egységesnek mutatkozik abban, hogy kizárólag a 2016. július 1. napján vagy azt követően induló új ügyekben kötelesek az adott felek az iratok elektronikus benyújtására.

2.2. Kötelező elektronikus kapcsolattartással érintett felek, képviselők

A Pp. előírásai a fentebb megjelölt eljárásokban a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezetek, a közigazgatási szervek, illetve a jogi képviselővel eljáró felek, valamint az ügyész számára írja elő kötelező jelleggel az elektronikus pervitelt.

A Pp. 396. §-ában található értelmező rendelkezés alapján gazdálkodó szervezetnek minősül a gazdasági társaság, az európai részvénytársaság, az egyesülés, az európai gazdasági egyesülés, az európai területi társulás, a szövetkezet, a lakásszövetkezet, az európai szövetkezet, a vízgazdálkodási társulat, az erdőbirtokossági társulat, az állami vállalat,

az egyéb állami gazdálkodó szerv, az egyes jogi személyek vállalata, a közös vállalat, a végrehajtói iroda, a közjegyzői iroda, az ügyvédi iroda, a szabadalmi ügyvivői iroda, az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár, a magánnyugdíj-pénztár, az egyéni cég, továbbá az egyéni vállalkozó.

Emellett a gazdálkodó szervezetekre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni az állam, a helyi önkormányzat, a költségvetési szerv, az egyesület, a köztisztviselő, valamint az alapítvány esetében is, ha a per a gazdálkodási tevékenységükkel van összefüggésben. Ez tehát adott esetben azt jelenti, hogy egy alapítvány vagy egyesület esetében a per tárgyától függ, hogy az adott perben kötelese-e vagy sem az elektronikus kommunikációra. Ugyanígy azon természetes személyek, akik egyben egyéni vállalkozók is, csak akkor kötelesek az elektronikus kapcsolattartásra, ha az adott per az egyéni vállalkozói minőségükhöz kapcsolódik.

Ezen felül a jogi képviselők minden esetben elektronikus útra kötelesek, függetlenül attól, hogy a képviselt fél belföldi vagy külföldi, és attól is, hogy a fél gazdálkodó szervezet, közigazgatási szerv, vagy természetes személy. A jogi képviselő fogalmát a Pp. 73/C. §-a tartalmazza, így jogi képviselőnek minősül az ügyvéd, ügyvédi iroda, jogtanácsos, de az képviselő is, aki egyébként jogi szakvizsgával rendelkezik, vagy akit más jogszabály annak minősít.

Közigazgatási szervek számára minden esetben kötelező az elektronikus kapcsolattartás, függetlenül attól, hogy a perben gazdálkodó minőségben, vagy közigazgatási szervei minőségben járnak el. Így például a NAV számára akkor is kötelező az elektronikus kapcsolattartás, ha az adott per a NAV, illetve valamely szervének határozatát érinti, de akkor is, ha a NAV mint munkáltató, vagy mint költségvetési gazdálkodó szerv érintett a jogvitában.

3. Az elektronikus kapcsolattartás menete

Amennyiben a pert indító fél a fentiek szerint köteles az elektronikus kapcsolattartásra, úgy a keresetlevelet kizárólag elektronikusan terjesztheti elő, ellenkező esetben a bíróság a keresetet idézés kibocsátása nélkül elutasítja. Az elektronikusan benyújtott keresetlevelet a bíróság kinyomtatja, és azt a másik félnek minden esetben papír alapon kézbesíti, mert a bíróság és a fél közötti elektronikus kapcsolat létrejöttéhez szükséges, hogy a másik fél is egy elektronikus beadványt nyújtson be a bírósághoz. Ezért a kereset kézbesítésekor a bíróság felhívja a figyelmet

az elektronikus kapcsolattartás kötelezettségére illetve ennek lehetőségére, valamint a kötelezettség elmulasztásának következményeire. Ezt követően a perben az elektronikus útra kötelezett felek kizárólag elektronikusan, míg az elektronikus kapcsolattartásra nem köteles, illetve azt nem is választó felek papír alapon küldik meg a bíróság számára beadványaikat, okirati bizonyítékaikat.

Az olyan perekben, amikor az egyik fél papír alapon, a másik fél pedig elektronikusan tartja a bírósággal a kapcsolatot, a bíróság digitalizálja a papír alapú iratokat illetve nyomtatja ki az elektronikus küldeményeket, és így küldi meg – hitelesített másolatként – a kapcsolattartás módjának megfelelő módon a másik fél részére. A papír alapú okiratok digitalizálására a bíróságnak legfeljebb öt munkanap áll rendelkezésére, a digitalizáláshoz szükséges időtartamot pedig a határidő számítása szempontjából figyelmen kívül kell hagyni. Adott esetben tehát a bíróságoknak – különösen jelentős számú, a kapcsolattartás szempontjából eltérő státuszú fél esetén – igen komoly munkaterhet jelenthet a különböző módon kapcsolatot tartó felek közötti iratforgalom biztosítása.

Megjegyzem, hogy a Pp. a felek egymás közötti kapcsolattartását ugyan nem szabályozza, de a bíróságok – az ügymenet gyorsítása érdekében – gyakran hívják fel a feleket arra, hogy beadványaikat közvetlenül a másik félnek is küldjék meg, akár email üzenet útján is. Noha az e-mail levélváltás esetében a küldés és átvétel megtörténte hitelesen nem igazolható, és ez a bíróságot sem mentesíti a kézbesítési kötelezettség alól, ez a gyakorlat az esetek többségében mégis elősegíti, hogy a tárgyalásokra a felek – a másik fél nyilatkozatának részletes áttanulmányozása, esetleg megválaszolása után – felkészültebben érkezhessenek.

4. Az elektronikus kapcsolattartás módja

4.1. A felek azonosítása

Az elektronikus kapcsolattartás kiindulópontja, hogy a kommunikáció a küldő illetve a fogadó megbízható azonosítására alkalmas elektronikus elérhetőségek között történjen, ami az ügyfelek számára az ügyfélkapu, a hivatalok részéről pedig az hivatali kapu használatát jelenti. Ezen felül kifejezetten a peres elektronikus kapcsolattartás érdekében került sor az ún. perkapu, vagy e-perkapu bevezetésére, amely elsősorban ügyvédek, ügyvédi irodák, gazdálkodó szervezetek részére lett kialakítva. A Pp. az ügy-

félkapu, perkapu, hivatali kapu helyett az „úrlap benyújtási támogatási szolgáltatás” fordulatot alkalmazza, amely szolgáltatást az állam által kötelezően nyújtandó szolgáltatásokról 83/2012. (IV. 21.) Korm. rendelet (SZEÜSZ rendelet) 120. § -a definiál. Ezen felül a SZEÜSZ rendelet 155/A – 155/M §-ai tartalmaznak értelmező rendelkezéseket arra vonatkozóan is, hogy a Pp. szerinti elektronikus kapcsolattartás során a felek melyik típusú kaput használhatják.

A bíróságok „kapuja” az Országos Bírósági Hivatal (OBH) hivatali kapuja, tehát az országban lévő bármelyik bíróság részére címzett elektronikus üzeneteket az OBH fogadja, és a beérkező iratok innen kerülnek a címzett bíróságok felé továbbításra, és ugyanígy a bíróságok is az OBH hivatali kapuján keresztül küldik meg az ügyfelek „kapujára” a válasziratokat.

A felek illetve képviselőik számára – a közigazgatási szervek és az ügyészség kivételével – jellemzően ügyfélkapu és perkapu használatára van lehetőség, így a természetes személyek saját ügyfélkaput, illetve perkaput, gazdálkodó szervezetek a saját perkaput illetve a képviselő illetve (az ügyvéd kivételével) a jogi képviselő ügyfélkapuját, az ügyvédek perkaput, a közigazgatási, állami szervek pedig hivatali kaput használhatnak az elektronikus kapcsolattartás során. A közigazgatási, állami szervek esetében a hivatali kapu helyett csak abban az esetben lehet perkaput használni, ha a szervet az adott ügyben ügyvéd képviseli.

A küldemények fogadása az azonosítást biztosító kapu mellé tartozó értesítési tárhelyre történik. Fontos, hogy a kapu, illetve az ahhoz tartozó tárhely kizárólag az üzenetek küldésére és fogadására szolgál, tehát a küldemények küldést megelőző, vagy átvételt követő kezelését, nyilvántartását – hasonlóan a papír alapú iratok küldéséhez – már a kapu „tulajdonosának” kell biztosítania, az általa meghatározott rendben.

Az elektronikus úton kapcsolatot tartónak a per folyamán, annak minden szakaszában biztosítani kell, hogy az általa használt kapura a küldemények fogadása és küldése megoldott legyen. Ha a fél a per során ezen kötelezettségét nem teljesíti, tehát a bíró-

ságtól amiatt nem tud küldeményt fogadni, mert a kapu megszűnt, megszüntetésre került, akkor a bíróság a felet pénzbírsággal sújtja, és részére papír alapon kézbesít.

4.2. A beadvány előterjesztésének szabályai

A Pp. egyértelműen definiálja az elektronikus kapcsolattartás tekintetében a beadvány fogalmát, amely szerint a beadvány: a keresetlevél, illetve minden egyéb beadványt, okirati bizonyíték és ezek melléklete.

A beadvány benyújtására az OBH által rendszeresített úrlapokat kell használni, amely úrlapok az általános nyomtatvány kitöltő program (ÁNYK) alkalmazásával tölthetők ki. A rendszeresített úrlapok valamennyi lehetséges perbeli nyilatkozat előterjesztését biztosítják. Az adott úrlap használata természetesen nem zárja ki azt, hogy a beadványt annak tartalmára tekintettel utóbb a bíróság az úrlap típusától eltérő beadványként kezelje, ugyanakkor célszerű minden esetben az adott beadványra leginkább alkalmas úrlapot használni.

Az úrlapokat az OBH időnként felülvizsgálja, és ha szükséges, módosítja, frissíti, és az úrlap módosításáról a közzététel 30 nappal megelőzően honlapján tájékoztatást ad. A módosított úrlap közzétételét követően a régi úrlapon már nem terjeszthető elő kérelem, a lejárt úrlapon előterjesztett beadvány hatálytalan, ezért kiemelt figyelmet kell fordítani a hatályos úrlap használatára.

A kereseti kérelmet, ellenkérelmet, egyéb nyilatkozatot az úrlapon erre szolgáló oldalak kitöltése mellett is elő lehet terjeszteni, de lehetőség van arra is, hogy az előre megírt nyilatkozat az úrlap mellékleteként csatolva kerüljön megküldésre.

Az okirati bizonyítékokat fő szabály szerint kizárólag elektronikus formában, az úrlap mellékleteként lehet benyújtani. Ez alól kivételt jelent, ha az eredeti papír alapú bizonyíték bemutatása szükséges, vagy akkor, ha az okirati bizonyítékok nagy mennyisége, vagy speciális formája miatt a bíróság engedélyezi a papír alapú előterjesztést.

Az úrlaphoz mellékletként az OBH által elfogadott fájlípusok csatolhatók, a gyakorlatban ez e-dosszié (adott esetben több fájl is tartalmazó tömörített állomány) ZIP, illetve a pdf. formátumok alkalmazását jelenti. Fontos feltétel, hogy a csatolmányok és az úrlap együttes mérete nem haladhatja meg a 300 MB-os mérethatárt, illetve nem lehet az úrlaphoz 150 MB-nál nagyobb méretű fájl csatolni.

A bíróság speciális módszert biztosít arra az esetre, ha a küldemény és mellékletei a 300 MB-ot meghaladnák. Ebben az esetben egy erre a célra rendszeresített űrlapot kell a bírósághoz benyújtani, amely űrlap befogadását követően, a bíróság által megküldött érkeztető szám birtokában a benyújtani kívánt állományt – hitelesítéssel ellátva – egy adathordozóra (CD, pendrive) lehet menteni, és ezt az adathordozót kell három munkanapon belül a bírósághoz – a felek számától függő darabszámban – benyújtani. Ebben az esetben a bíróság az adathordozót közvetlenül küldi meg a másik félnek. Ha az adathordozó benyújtására nem az előírtak szerint kerül sor, vagy a mellékletek mérete nem haladja meg a 300 MB mérethatárt, akkor az adathordozón benyújtott nyilatkozat vagy teljesített perbeli cselekmény hatálytalan.

A beadványt és a mellékleteit hitelesíteni kell. A Pp. a hitelesítés körében legalább minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírás vagy elektronikus bélyegző használatát várja el, illetve a hitelesítéshez lehetőség van az ún. azonosításra visszavezetett dokumentum hitelesítési (AVDH) szolgáltatás igénybevételére. A bíróság a beadvány befogadását követően a hitelesítéseket ellenőrzi, és hiányos hitelesítés esetén hiánypótlásra hívja fel a felet.

4.3. A beadványok bíróság általi befogadása valamint a bíróságtól érkező iratok fogadása

Ha az elektronikus beadvány megfelel az informatikai követelményeknek, akkor a benyújtásról a fél rövid időn belül befogadás-visszaigazolási értesítést kap, amely tartalmazza az érkeztetés pontos időpontját (nap, óra perc pontossággal), az irat lényeges adatait és a bírósági érkeztető azonosító számot, valamint azt, hogy az illetéket hogyan kell megfizetni. Ezt követően, három munkanapon belül egy újabb értesítést küld a bíróság a beadvány érkeztetéséről, amely értesítés már a bíróság által az iratnak adott lajstromszámát is tartalmazza.

Az eljárási határidők szempontból a befogadás-visszaigazolási értesítésen szereplő érkeztetési időpontnak nagy jelentősége van, mert ezzel az időponttal tekinthető a beadvány a bírósághoz benyújtottnak. Nem lehet ugyanis a mulasztás következményeit alkalmazni abban az esetben, ha a befogadás-visszaigazolási értesítésen rögzített időpont szerint az elektronikus útra köteles fél beadványát a határidő utolsó napját megelőzően az informatikai követelményeknek megfelelően előterjesztette.

A bíróság a fél részére az elektronikus küldeményeket a kapuhoz tartozó tárhelyre kézbesíti, amelynek beérkezéséről a rendszer automatikus értesítést küld az előre megadott email címre, az irat az iratra mutató internetes hivatkozás megnyitásával vehető át. A megnyitáskor a rendszer automatikusan az irat átvételét tanúsító elektronikus tértivevényt hoz létre, melyet megküld a bíróság részére.

Ha az értesítés ellenére az átvételre nem kerül sor, akkor a rendszer három nap elteltével ismételt értesítést küld az email címre. Amennyiben a fél/képviselő a második értesítést követően sem veszi át az iratot, úgy ezen második értesítés időpontjától számított 5 munkanapon beáll a kézbesítés vélelem, tehát az iratot ezen időponttól a címzett által átvettnek kell tekinteni. Az elektronikus küldemények esetében a beállt kézbesítési vélelem megdöntésére azonban csak akkor kerülhet sor, ha a fél/képviselő igazolja, hogy a kézbesítési tárhelyhez való kizárólagos hozzáférési jogosultságát önhibáján kívüli okból nem tudta gyakorolni.

Az elektronikus úton kapcsolatot tartónak tehát gondoskodnia kell arról, hogy a kapuhoz tartozó tárhelyre érkező küldemények átvételre kerüljenek, hasonlóan a hagyományos postai úton érkező küldeményekhez.

A bíróságtól érkező elektronikus üzenetek – így a befogadás-visszaigazolás, érkeztetési igazolás, bírósági végzés – jellemzően pdf. formátumúak, a másik fél által benyújtott elektronikus beadványt viszont a bíróság változatlan formában és kiterjesztésben küldi meg a fél részére. Így az elektronikus úton kapcsolatot tartónak fel kell készülnie arra is, hogy az e-dosszié, és zip formátumú küldeményeket megfelelően kezelni tudja. A bíróság saját végzéseit, iratait elektronikus bélyegzővel hitelesíti.

5. Az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó kötelezettség megsértésének következményei

Mint már az egyes pontoknál rögzítettük, adott esetben igen komoly következményekkel kell számolnia annak a félnek, aki a jogszabályi kötelezettsége ellenére az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó előírásokat nem tartja be. Az egyik ilyen lényeges következmény, a kereset idézés kibocsátás nélküli elutasítása. Ha nem a kereset, hanem más beadvány esetében történik mulasztás, úgy a nem elektronikus előterjesztett nyilatkozat hatálytalan, és a bíróság úgy tekinti, mintha a fél nyilatkozatot egyáltalán

nem tett volna. Ezen felül a bíróság pénzbírságot is kiszabhat a mulasztó, nem megfelelően eljáró féllel szemben.

A Pp. szabályai természetesen nem zárják el a felet attól, hogy a tárgyaláson szóban tegyen nyilatkozatot, ugyanakkor a gyakorlatban a felek, illetve a képviselők a kellően részletes, pontos megfogalmazás érdekében jellemzően írásban terjesztik elő beadványaikat.

Emellett a Pp-ben arról sincs rendelkezés, hogy a tárgyaláson, akár azon kívül – az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó követelmények megsértésével – papír alapon előterjesztett okirati bizonyítékot a bíróságnak mellőznie, figyelmen kívül hagynia kellene, ugyanakkor ez esetben a félnek pénzbírsággal kell számolnia.

Megjegyzem, hogy az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó kötelezettség a bíróságokat is kötelezi, ugyanakkor arra a Pp. nem tartalmaz arra az esetre rendelkezést, ha a bíróság e kötelezettség megsértésével jár el, például ha az elektronikus kapcsolattartás ellenére –tévedésből – papír alapon kézbesíti az ítéletet.

II. Közigazgatási perek sajátosságai

Az elektronikus kapcsolattartás körében fentebb ismertetettek fő szabály szerint a közigazgatási határozatok felülvizsgálatára irányuló eljárásokban is irányadók, bár e perek sajátosságából adódóan a jogszabály az egyes kérdésekben jelentős eltérést is tartalmaz. Így közigazgatási perekben ugyanazon fél és képviselő típusok számára kötelező az elektronikus kapcsolattartás, mint a polgári perekben, és a bíróságokkal történő elektronikus kapcsolattartás informatikai előírásai is egy-két kivételtől eltekintve azonosak. Emellett 2016. január 1-től ugyanúgy megilleti a jog a felet, illetve a képviselőjét az elektronikus pervitelre, mint a polgári perekben.

A közigazgatási perek sajátosságaira tekintettel az eltérő szabályokat a 2016. január 1. napjától hatályos 340/B. §-a tartalmazza. Ezen szabályok kizárólag a per elején, a per indítása körében határoznak meg eltéréseket, a perindítást követően viszont már nincs eltérés a közigazgatási és polgári perek elektronikus kapcsolattartási szabályai körében.

1. A kötelező elektronikus kapcsolattartás szabályainak hatályba lépése közigazgatási perekben

Az egyik fontos eltérés, hogy a kötelező elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó szabályokat a 2016. július 1. napját követően indult közigazgatási eljárásokban meghozott döntésekkel szemben indított perekben kell először alkalmazni. Tehát az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó szabályok kötelező alkalmazását nem a jogerős határozat keltéhez, nem is a kereset benyújtásához, hanem a határozatot megelőző ügy megindulásának dátumához kötötte a jogalkotó, annak érdekében, hogy mind az ügyfeleknek, mind a közigazgatási szerveknek kellő idő álljon rendelkezésre az elektronikus kapcsolattartás biztosításához szükséges feladatok elvégzésére.

Az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó kötelezettséget előíró jogszabály hatályba lépésének polgári perekkel eltérő módon történő meghatározása ugyanakkor további kérdéseket vetett fel a gyakorlatban. Egyrészt az ügyek többségében egyszerűen eldönthető, hogy az eljárás mikor indult (pl. bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzés esetében az adóhatósági ellenőrzés esetében a megbízólevél kiállításának időpontja), azonban vannak olyan ügyek, amikor az eljárás megindításának időpontja külön vizsgálatot igényel. Így például abban az esetben, ha egy folyamatban lévő ellenőrzés során az adózó az együttműködési kötelezettségét megszegi, vagy ha a már korábban indult, felszámolás alatt lévő céggel szembeni ellenőrzés során megállapításra kerül, hogy a volt vezető tisztségviselő iratmegőrzési kötelezettségét nem teljesítette, úgy ezekben az esetekben a jogsértő magatartás megállapítására és szankcionálására irányuló eljárás nyilvánvalóan nem az alapeljárással, az ellenőrzéssel indult (hiszen adott esetben maga a jogsértés is az ellenőrzés megindulását követően következett be), hanem más, a konkrét jogsértés feltárására, vagy akár megállapítására irányuló közigazgatási cselekménnyel. Az ilyen esetekben ugyanis a mulasztási bírságot kiszabó határozattal szemben önálló kereset terjeszthető elő, amelynek elbírálása az alapügy, az ellenőrzés során esetlegesen meghozott határozat felülvizsgálatától függetlenül történik. Emiatt, a hasonló helyzetekben a közigazgatási szerveknek és az ügyfeleknek is különösen gondosan kell vizsgálnia a kereset benyújtását megelőzően, hogy a sérelmezett határozatot megelőző közigazgatási eljárás mikor indult, hiszen a kereset idézés

kibocsátás nélküli elutasításával jár, ha erre vonatkozó kötelezettség ellenére a kereset papír alapon terjesztik elő.

A közigazgatási perekben elektronikus kapcsolattartásra kötelezettek a belföldi gazdálkodó szervezetek valamint a jogi képviselővel eljáró felek, illetve értelemszerűen az a közigazgatási szerv, aki a bírósági felülvizsgálat tárgyát képező határozatot hozta. Tehát a jogi képviselő nélkül eljáró, természetes személy ügyfelek illetve külföldi gazdálkodók továbbra is jogszerűen nyújthatják be papír alapon keresetlevelüket, de lehetőségük van arra is, hogy ezen kérelmüket elektronikusan terjesszék elő. A kapcsolattartás ezen perekben a polgári pereknél ismertetteknek megfelelően űrlap támogatási szolgáltatás igénybevételével, tehát az ügyfélkapun, perkapun illetve hivatali kapun keresztül történhet, és a kereset iratainak hitelesítését is polgári pereknél írtak szerint kell elvégezni.

A hatályba léptető rendelkezésből következően a 2016. július 1. napján, vagy azt követően indult közigazgatási ügyben meghozott határozat esetén függetlenül attól, hogy a fél a keresetlevelét elektronikusan vagy papír alapon terjesztette elő az elsőfokú szervnél, a közigazgatási szerv köteles a bírósággal az elektronikus kapcsolattartásra. Viszont a 2016. július 1. napját megelőzően indult közigazgatási eljárásban meghozott határozatot támadó kereset esetében a közigazgatási szerv is jogosult a bírósággal papír alapon kapcsolatot tartani, még akkor is, ha az ügyfél a kapcsolattartásra az elektronikus utat választotta, illetve a közigazgatási szerv is áttérhet az elektronikus kapcsolattartásra a korábban indult ügyei esetén is.

A továbbiakban kizárólag azon esetkörre térek ki, amikor az elektronikus kapcsolattartás a közigazgatási szerv részére kötelező.

2. A kereset benyújtása a közigazgatási szervekhez

Szemben a polgári perekkel, a közigazgatási a határozatokkal szembeni kereseteket a felek nem a bíróságon, hanem az első fokon eljáró közigazgatási szervnél terjeszthetik elő, tehát itt nem a bíróságnak, hanem a közigazgatási szervnek kellett biztosítania azt, hogy az ügyfelek a keresetlevelüket elektronikusan is elő tudják terjeszteni. Megjegyzem, hogy a Pp. nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely az elektronikus keresetek közigazgatási szerv általi fogadásának módját, feltételeit szabályozná, és a Pp.-ben még olyan rendelkezés sem található, amely kifejezetten előírná

a közigazgatási szerveknek, hogy kötelesek űrlapot rendszeresíteni a határozatokkal szembeni keresetek benyújtására. Ezzel szemben a Pp. 394/G. § (6) bekezdése azt írja elő, hogy a beadványt az OBH által rendszeresített űrlapon kell benyújtani, és e tekintetben a Pp. 340/B. § -a sem fogalmaz meg eltérést. Ugyanakkor az űrlap támogatási szolgáltatás technikai kialakításából, valamint abból, hogy a közigazgatási perekben a Pp. a keresetlevél közigazgatási szervekhez történő benyújtást írja elő, egyértelműen az következik, hogy ez a feladat a közigazgatási szervekre hárul, hiszen az OBH-nak technikailag nincs lehetősége olyan űrlap vagy űrlapok rendszeresítésére, amely a beadvány bármelyik közigazgatási szervhez történő benyújtását biztosíthatná. Tehát kizárólag maguk a közigazgatási szervek tudnak olyan űrlapot létrehozni, amely biztosítja a beadványok náluk történő előterjesztést, így az OBH által a kereset benyújtására rendszeresített űrlapok mintájára a közigazgatási szerveknek kellett – legkésőbb 2016. július 1-éig – kereset benyújtására szolgáló űrlapot létrehozni és az ügyfelek számára elérhetővé tenni. Ebből viszont az is következik, hogy az adott közigazgatási szervnél használatos űrlapokat nem az OBH teszi közzé, és nem is az OBH frissíti, módosítja, hanem az adott közigazgatási szerv. Megjegyzem, hogy a kormányhivatalok esetében a kereset benyújtása más módon, az ún. IKR rendszer használatával történhet, amelyet a SZEÜSZ rendelet 155/L. § -a űrlap benyújtási támogatási szolgáltatásnak minősít.

Mint említettem, a Pp. egyáltalán nem tartalmaz – az űrlapbenyújtás támogatási szolgáltatás használatára vonatkozó előírás kivételével – rendelkezést arra vonatkozóan, hogy a közigazgatási szerveknek milyen feltételek mellett kell az elektronikus kereseteket befogadniuk, így a közigazgatási szervek saját adottságaiknak, informatikai rendszerük kapacitásától függően határozhatják meg, hogy az általuk létrehozott űrlaphoz milyen fájl típusú, és milyen mérethatárú mellékletek zökkenőmentes kezelését tudják vállalni. Ez ugyanakkor nem okoz a polgári perekhez képest lényeges eltérést a gyakorlatban, hiszen minden közigazgatási szervnek azt kell biztosítania, hogy az ügyfél által elektronikusan előterjesztett beadványt változatlanul kerüljön a bíróságra, ezért a keresetek befogadására vonatkozó hatósági gyakorlat igazodik az OBH elvárásaihoz. Az informatikai rendszerek kapacitásának és jellemzőinek eltérése okán ugyanakkor elképzelhető, hogy az adott köz-

igazgatási szerv nem minden az OBH által elfogadott fájltypus benyújtását támogatja, és az is előfordul, hogy a mellékletként csatolható fájlok mérethatára nem éri el az OBH által megjelölt 300 MB mérethatárt. A kisebb mérethatár biztosítása egyébként teljesen racionális okból is célszerű a közigazgatási szervek számára, hiszen nekik nem csak az ügyfél beadványát kell elektronikusan továbbítani a bíróságra, hanem egyéb iratokat is (legalább a kereseti ellenkérelmet, meghatalmazást, vagy ha maga az eljárás is elektronikusan folyt, akkor annak iratanyagát is), így az egyszerűbb, gyorsabb továbbítás érdekében az ügyféltől befogadható mérethatár megállapításánál azt is figyelembe veszik, hogy az ügyféli beadványon felül még a saját részről csatolt mellékletek is beférjenek a 300 MB-os keretbe. Emellett a közigazgatási perek gyakorlatában az ügyfelek a keresetlevélhez egyébként sem csatolnak jelentős számú mellékletet, hiszen a közigazgatási eljárás iratanyagát nem nekik, hanem a közigazgatási szervnek kell a bíróság rendelkezésére bocsátania.

3. A közigazgatási szervek feladatai a beérkezett keresetlevél alapján

A Pp. alapján Amennyiben az ügyfél keresetlevelét papír alapon terjeszti elő, akkor az elsőfokú szerv gondoskodik annak digitalizálásáról, és köteles az eredeti papír alapú iratot megőrizni. Emiatt abban az esetben, ha a jogerős határozatot kétfokú közigazgatási eljárásban hozta meg a szerv, az elsőfokú szervnek értelemszerűen elektronikusan kell felterjesznie a keresetet a másodfokú szervhez, a Pp. 330. § (2) bekezdésében megjelölt határidőn belül.

A keresettel támadott határozatot hozó közigazgatási szerv ezt követően a keresetlevelet a bírósághoz elektronikusan úton köteles betervezni, amely betervezésre az OBH speciális, kizárólag a közigazgatási szervek által használható űrlapot rendszeresített. A közigazgatási eljárás iratanyagát azonban csak abban az esetben kell a bíróságra elektronikusan továbbítani, ha maga a közigazgatási eljárás is kizárólag elektronikusan zajlott, egyéb esetben a hatóság az iratokat papír alapon vagy elektronikusan is továbbíthatja.

A közigazgatási eljárás iratanyagának papír alapú továbbítása esetén a szervnek meg kell várnia, míg a keresetlevél betervezését követően megérkezik a befogadás-visszagazolási értesítés, mert a papír alapú iratanyagot az ezen értesítésben található érkeztetési szám feltüntetésével nyújthatja be a bíróságra. A benyújtásra a befogadás-visszagazolási értesítés visszaérkezésétől számított három munkanap áll rendelkezésre.

A keresetlevél betervezését követően a bíróság a felperes részére első alkalommal minden esetben papír alapon kézbesít, és egyúttal felhívja az elektronikus útra kötelezett felperest arra, hogy beadványait kizárólag elektronikus úton terjesztheti elő. Ezen szabály alapján a bíróság még abban az esetben is papír alapon küldi ki a felperesnek az első iratot, ha a kereset elektronikusan került a közigazgatási szervnél előterjesztésre, mivel a bíróság és a fél/képviselő közötti elektronikus kapcsolat kizárólag a fél/képviselő elektronikus beadványa alapján jön létre.

Az első iratváltást követően a közigazgatási határozat felülvizsgálatára irányuló peres eljárás már a polgári pernél ismertetteknel azonos módon történik.

4. A NAV közigazgatási peres gyakorlata

A közigazgatási perekben a kötelező elektronikus kapcsolattartás feltételeinek biztosítása jelentős feladatot jelentett a NAV számára, hiszen évente megközelítőleg 3000 ilyen per indul. Ez komoly iratelosztási nehézséget jelent, hiszen a korábbiakhoz képest a keresetek, illetve a perekben keletkező a bíróság által küldött iratok nem az ország több pontján található szervezeti egységekhez, hanem egy helyre, a NAV hivatali kapujára érkeznek be. A papír alapú kapcsolattartással szemben tehát a NAV-nak biztosítania kell, hogy ezen egy pontra beérkező elektronikus küldemények a lehető legrövidebb idő alatt kerüljenek az ország bármely pontján dolgozó ügyintézőkhöz.

A NAV határozataival szemben előterjeszteni kívánt keresetlevelek benyújtására az ún. NAVKPER űrlapot rendszeresítette, melynek pontos kitöltése biztosítja, hogy a kereset – lényegében manuális beavatkozás nélkül – automatizmusok révén rövid idő alatt az adott ügyben eljáró elsőfokú szervhez kerüljön. Figyelemmel a jelentős permennyiségre, a NAV a csatolmányok mérethatárát egyelőre 50 MB adatmennyiségben korlátozta. Ezen felül külön informatikai megoldás került kidolgozásra annak

érdekében, hogy a bíróságtól érkező elektronikus iratok is a lehető legmagasabb automatizáltság mellett jussanak el az adott perben eljáró ügyintézőhöz.

A keresetek továbbításakor a NAV egyre inkább az elektronikus továbbításra áll át, tehát az új keresetek esetében a NAV akkor is az elektronikus utat választja, ha erre egyébként nem lenne köteles. Ugyanakkor figyelemmel arra, hogy a perek jelentős részét kitevő ügyek jelentős papír alapú iratanyaggal rendelkező ellenőrzési eljárásokat érintenek, így az esetek többségében – a kereset kivételével – az ügy iratait a NAV papír alapon továbbítja a bíróságokra.

Összefoglalás

A fentebb leírtak alapján látható, hogy a jogszabályok az elektronikus kapcsolattartás érdekében a gazdálkodó szervezetekkel, jogi képviselőkkel, valamint a közigazgatási szervekkel szemben jelentős technikai felkészültséget követelnek meg. Emellett az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó eljárási szabályok – mint minden egyéb jogszabály – esetén is felmerülhet eltérő jogértelmezés lehetősége is, ezért a kötelező elektronikus kapcsolattartással érintett feleknek – a jogszabályok valamint az interneten is fellelhető technikai leírások alapján – javasolt előre felkészülni a lehetséges perekre.

DR. GRÉBECZ KRISTÓF